

УДК 339.188

О. О. БОНДАРЕНКО, студентка, НТУ «ХПІ»**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ
ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ**

В роботі узагальнено стан розвитку ринку логістичних послуг, здійснено порівняння основних тенденцій розвитку цього ринку в Україні та Європі. Запропоновано поділ вітчизняного ринку логістичних послуг на п'ять сегментів, а саме: транспортно-експедиційні послуги, професійні складські послуги, експрес-доставка, контрактна логістика, управління ланцюгами поставок. Проаналізовано динаміку розвитку сегменту професійних складських послуг за 2006–2011 рр. Досліджено структуру сегменту контрактної логістики: суперництво між конкуруючими фірмами; сили впливу постачальників; сили впливу споживачів; конкуренцію з боку товарів-субститутів та бар'єри входу у галузь. Виявлено ключові чинники успіху, окреслено перспективи та привабливість контрактної логістики в Україні.

Ключові слова: ринок логістичних послуг, контрактна логістика, професійні складські послуги, логістичні оператори.

Вступ. Логістика в Україні розвивається відповідно до світових тенденцій, здійснює вагомий вплив на економічний потенціал країни, стимулює розвиток суміжних, взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих галузей, є віддзеркаленням конкурентоспроможності нашої держави у світі. Незважаючи на позитивну динаміку, темпи розвитку логістики в Україні є нижчими порівняно зі світовими темпами розвитку цієї галузі, що зумовлює її відставання від світових процесів, недовикористання потенціалу, втрату конкурентоспроможних позицій. Це актуалізує дослідження особливостей вітчизняного ринку логістичних послуг, основних тенденцій та перспектив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи розвиток ринку логістичних послуг у світі, можна спостерігати позитивну динаміку. Структура світового ринку логістичних послуг розподілялася так: транспортно-експедиційні послуги – 69 %, комплексні логістичні послуги – 19 %, управлінська логістика – 12 % [1].

У 2012 р. місткість вітчизняного ринку логістичних послуг оцінена експертами на суму 15–17 млрд. дол.США, що знаменує приріст на 50–70 % за 5 років, а порівняно із минулим 2011 р. – на 10–15 %. На його розвиток чинить вплив загальна економічна ситуація в країні, інвестиційний клімат, нестабільність законодавства, державна підтримка. Частка контрактної логістики у загальній місткості ринку логістичних послуг, за даними компанії “Логістик-Консалт», – 12–20 %, а за даними Європейської асоціації логістики – 9–11 % [4]. Збільшенню цього сектору послуг сприяв планомірний розвиток таких галузей – традиційних споживачів логістичних послуг, як: металургія, автомобілебудування, харчова промисловість, а також сегмент DIY, великі FMCG-компанії, онлайн-торгівля.

Мета досліджень, постановка проблеми. Здійснити сегментацію вітчизняного ринку логістичних послуг, проаналізувати найрепрезентативніші сегменти, оцінюючи їх привабливість та перспективність.

Матеріали досліджень. Ринок логістичних послуг репрезентують кілька сегментів. За світовою структурою знаходимо такі варіанти сегментації:

- перший – передбачає поділ на такі сегменти: транспортно-експедиційні послуги; комплексні логістичні рішення; управління ланцюгами поставок [1];
- другий – передбачає поділ на такі сегменти: з міжнародної та внутрішньої експрес-доставки; з комплексних перевезень приватного та службового майна; з міжнародних і внутрішніх перевезень вантажів [2, с. 49–50];
- третій – передбачає поділ на такі сегменти: експедиція, транспорт, логістика [6].

Для України характерна інша, відмінна структура галузі, а саме: транспортні послуги, складські послуги, експедиційні, управління ланцюгами поставок [5]. Проте доцільно було б виділити такі сегменти:

- транспортно-експедиційні послуги;
- професійні складські послуги;
- експрес-доставка;
- комплексні логістичні рішення (контрактна логістика);
- управління ланцюгами поставок.

Кожен сегмент перебуває на своєму етапі життєвого циклу галузі, має свої ключові чинники успіху. Наприклад, для сегменту професійних складських послуг вони є такими: конкуренція – географічно сконцентрована (Київ, Київська область); вхідні бар'єри – потреба у великих капіталовкладеннях; клієнти – логістичні оператори, оператори роздрібних мереж, виробництво, дистрибутори; з 2009 р. пропозиція перевищує попит, високі вимоги щодо якісних характеристик, короткі терміни підписання угод, низький рівень рентабельності, темпи приросту протягом останніх трьох років – сповільнені. Динаміка розвитку цього сегменту узагальнена в таблиці [7].

Проаналізуємо детальніше сегмент контрактної логістики, оскільки він якнайкраще репрезентує поширення логістики на вітчизняному ринку, а також демонструє щорічний приріст в середньому на 10–15 %. Для цього скористаємось моделлю М. Портера «Аналіз структури галузі» («Дослідження 5-ти конкурентних сил галузі»).

Згідно з моделлю М. Портера, структура галузі включає п'ять конкурентних сил:

- існуючі конкуренти;
- потенційні конкуренти;
- конкуренти з боку товарів, які є заміниками;

- постачальники;
- споживачі [8].

1. Існуючі конкуренти. Їх на вітчизняному ринку приблизно 40 фірм [9]. Більшість з них – це сильні транснаціональні 3 PL-оператори з відомими світовими брендами, а саме: Кюне і Нагель Україна, Рабен Україна, Фіге Україна, Rhenus Revival, Asstra Holding, Жефко Україна, Шенкер та ін.

2. Потенційні конкуренти. Потенційними конкурентами можуть бути:

- транснаціональні корпорації ТОП-10 логістичних компаній світу, які ще не присутні на вітчизняному ринку, для яких прихід на цей ринок створить великий синергійний ефект;

- транспортно-експедиційні підприємства, для яких прихід на цей ринок є логічним розвитком їх стратегії (наприклад, фірма “Е Ван Вайк і моя Логістика» позиціонують себе як транспортно-експедиційне підприємство, яке також надає в оренду власні складські площі класу А неподалік від м. Львова. Стратегія цього підприємства – вийти на рівень 3 PL-оператора в Україні).

3. Конкуренти з боку товарів, які є заміниками. До таких конкурентів можна зарахувати:

- логістичних операторів 4 PL. В Україні цей сегмент – управління ланцюгами поставок – лише формується.

- “корпоративну» логістику. Мається на увазі поширення в Україні ще практики інсорсингу логістики.

4. Постачальники. Надання якісних логістичних послуг передбачає використання сучасного обладнання та впровадження сучасних технологій переміщення, обробки та відслідковування вантажопотоків на усьому логістичному ланцюгу.

5. Споживачі. Основними споживачами комплексних логістичних послуг (контрактної логістики) є великі світові виробники, ритейл-оператори та онлайн-торгівля.

Висновки. Вітчизняний ринок логістичних послуг репрезентують п’ять сегментів: транспортно-експедиційні послуги; професійні складські послуги; експрес-доставка; комплексні логістичні рішення (контрактна логістика); управління ланцюгами поставок.

У цьому дослідженні на фоні узагальнення розвитку вітчизняного ринку логістичних послуг проведено детальний аналіз лише двох сегментів, які якнайяскравіше репрезентують цей ринок.

Однак для повного галузевого аналізу необхідно додати аналіз ще трьох сегментів, а саме: транспортно-експедиційних послуг, експрес-доставки та управління ланцюгами поставок, що і буде перспективою подальших розвідок.

Список літератури: 1. [http:// atterra. com. ua](http://atterra.com.ua). 2. *Смирнов І.Г., Косарев Т.В.* Транспортна логістика: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 224 с. 3. Бюлетень УЛА. – 2012 р. – №1. 4. Разнонаправленные векторы развития комплексной логистики/ Дистрибуция и логистика. – 2012.– №2 (89). – С. 6–13. 5. Украинская логистика: на пути к самопознанию / «Транспорт і логістика». – 2011. – №1–2. – С. 5. 6. *Burnewisz J.* Polska w orbicie strategii europejskich operatorów logistycznych. Spedycja, Transport, Logistyka. – 2005. – № 5 – S. 72. 7. www.commercialproperty.ua. 8. *Портнер М.* Стратегія конкуренції. Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / пер. с англ. *А. Олійник, Р. Скільський.* – К.: Основи, 1998. – 390 с. 9. Справочник логиста. – 2012. – С. 4–8. 10. Реалии украинской холодной логистики / «Дистрибуция и логистика» – 2011. – №6. 11. Ритейлеры снова растут // Дистрибуция и логистика. – №3 (90). – С. 2. 12. Торговля уходит в on-line? / Дистрибуция и логистика. – 2012. – №3 (90). – С. 2.

Надійшла до редколегії 28. 08. 2013

УДК 339.188

Тенденції та перспективи ринку логістичних послуг України / Бондаренко О. О. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми управління та фінансово-господарської діяльності підприємства – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 50(1023). – С. 3–6. – Бібліогр.: 11 назв.

В работе обобщены состояние развития рынка логистических услуг, проведено сравнение основных тенденций развития этого рынка в Украине и Европе. Предложено разделение отечественного рынка логистических услуг на пять сегментов, а именно: транспортно-экспедиционные услуги, профессиональные складские услуги, экспресс-доставка, контрактная логистика, управление цепями поставок. Проанализирована динамика развития сегмента профессиональных складских услуг по 2006-2011 гг. Исследована структура сегмента контрактной логистики: соперничество между конкурирующими фирмами; силы воздействия поставщиков; силы воздействия потребителей; конкуренцию со стороны товаров-субститутов и барьеры входа в отрасль. Выявлено ключевые факторы успеха, намечены перспективы и привлекательность контрактной логистики в Украине.

Ключевые слова: рынок логистических услуг, контрактная логистика, профессиональные складские услуги, логистические операторы.

The state of the logistics services market are summarized in the article. Comparison of the main trends in this market in Ukraine and Europe is shown. Division of the domestic market of logistics services into five segments, namely: freight forwarding services, professional warehousing services, express delivery, contract logistics, supply chain management is proposed. Dynamics of the segment of professional warehousing services for 2006- 2011 are analyzed. The structure of demand, new supply, main facts and specific development in the capital and regionals Ukraine is show. The structure of segment contract logistics is investigated: the rivalry between competing firms, the impact of suppliers force; forces of consumers influence, competition from goods-substitutes and barriers to entry into the sector. Main drivers contract logistics development are: development of international trade, retail operators activities and development of on-line trade. Key success factors are discovered. Prospects and the attractiveness of contract logistics in Ukraine are determined.

Keywords: market of logistics services, contract logistics, professional warehousing services, logistics operators.

УДК 658.012

П. О. ГАВРИСЬ, здобувач, НТУ «ХПІ»

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОБУДОВИ ІНТЕГРОВАНИХ СИСТЕМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Проаналізовано теоретичні та практичні аспекти організації інтегрованих систем інформаційної підтримки прийняття рішень на основі збору та аналізу даних про витрати підприємства. Досліджено сучасний стан організації інформаційної підтримки прийняття рішень на вітчизняних підприємствах. Запропоновано шляхи вдосконалення існуючих систем.

© П. О. Гавриць, 2013